

het RUITERTJE

61

21 DECEMBER 2023

JAARGANG 13

STICHTING RUITERSPOREN

INHOUD SAMENGESTELD DOOR

JAAP RUITER

REAGEREN?

RUITERSPOREN@GMAIL.COM

Het is dit jaar stil geweest rond Ruiterspooren. Ik voelde niet zo de behoefte om mijn vorderingen in het stamboomonderzoek te delen via het **RUITERTJE** of de website. Zoiets vraagt nogal veel tijd, en mijn prioriteiten lagen de afgelopen periode elders.

Heeft het onderzoek dan stil gelegen?

Nee, bepaald niet. In het afgelopen jaar bezocht ik diverse malen Zutphen voor o.a.:

- Een tweedaags symposium over de Hanze
- Museumbezoek aan tentoonstelling "De Hertog en de Hanze"
- Een cursus oud schrift lezen (paleografie)
- Een rondleiding met Amerikaanse Ruitersfamilie (die hun ogen uitkeken)

Van de gelegenheid gebruik makend heb ik diverse Ruyterpanden bekeken (zelfs van binnen op 'monumentendag') en gefotografeerd (en genoten van de prachtige stad Zutphen).

In het kader van Hanzejaar 2023 heb ik ook de Hanzesteden Hasselt en Doesburg bezocht. Erg interessant en indrukwekkend, maar Zutphen blijft toch mijn favoriet...

Daarnaast ben ik ook doorgegaan (zij het op een laag pitje) met het verzamelen van allerlei gegevens rond onze familie. Het verwerken en uitwerken van al die nieuwe informatie kost nog veel tijd, en dit heb ik bewaard voor 2024 en daarna.

Dit komende jaar wordt – wat mij betreft – dus zeker geen herhaling van dit jaar, en rest mij dan ook om iedereen

prettige kerstdagen

en

een gelukkig en voorspoedig 2024

te wensen!

(DE) RUITER

Jaap Ruiter, voorzitter

◆ BOURGONJETOREN ZUTPHEN

De gemeenteraad van Zutphen heeft ingestemd met het plan van het Erfgoedcentrum Zutphen om van de Bourgonjetoren een bezoekerscentrum te maken - de Hanzeaat: een *Hanze-experience* in de Bourgonjetoren Zutphen. Een centrum dat de rijke historie van de Hanze uitdraagt. Jong en oud zal na een bezoek hieraan weten wat de Hanzetijd voor Zutphen heeft

betekend en wat Zutphen betekende voor het Hanzenetwerk. Straks krijgt ook de maquette van 'Zutphen in 1485' hier een vaste plek. De monumentengidsen van het Gilde Zutphen staan al te popelen om de deuren te openen. Nu de raad heeft ingestemd, kan de toren aan de binnenkant worden verbouwd tot bezoekerscentrum. We hopen nog aan het eind van dit jaar, in het Hanzejaar 2023, De Hanzeaat te kunnen openen.

Intussen is duidelijk dat dit uitgesteld wordt tot begin 2024. We zijn benieuwd!

◆ De MyHeritage Photo Enhancer

In het afgelopen voorjaar heb ik veel tijd doorgebracht met het uitproberen van de fotoverbeter-functie van MyHeritage. Daarbij wordt software met kunstmatige intelligentie (AI) gebruikt om de foto's scherper en duidelijker te maken.

Ik ben er intussen van overtuigd dat de aldus verbeterde foto's een plaats op de website verdienen, al lenen lang niet alle foto's zich voor een dergelijke behandeling. Het 'probleem' met deze verbeterde foto's is, dat *het resultaat* bijna altijd aangenaam is. Hoe waziger de foto, des te opvallender de verbetering. Maar lijkt het nog op het origineel? Er wordt tenslotte informatie toegevoegd op basis van algemene kenmerken die niet in de oorspronkelijke opname aanwezig is. Iedereen mag zelf zijn mening vormen: ik heb hieronder wat voorbeelden gezet. Ikzelf ben behoorlijk onder de indruk.

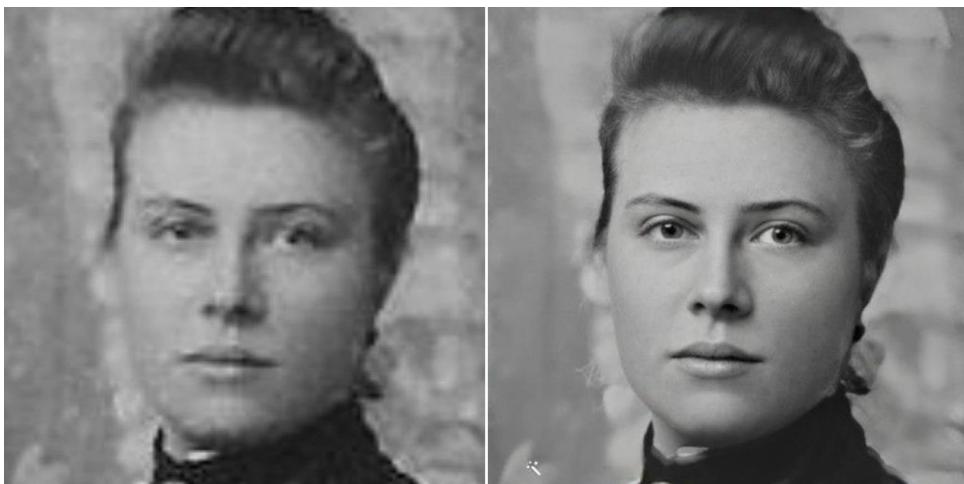

Dit zijn **Jacob Ruiter** (neef van mijn grootvader) en **Aaltje Timmerman**. Boven het originele zwart-wit portret, eronder de verbeterde en ingekleurde versie :

Een ander opvallend voorbeeld is **Tintje van der Wal**, de vrouw van **Jan Hendriks Ruiter** :

En tenslotte mijn eigen moeder, **Jeltje de Roo**:

Als we haar portretten zo naast elkaar zien, moet ik erkennen dat het resultaat me enorm verrast. Dat is zeker mijn moeder, maar niet op 82-jarige leeftijd zoals op de originele foto, maar eerder zoals ik me haar herinner toen ze 50 was. De rimpels en huidplooiën zijn zo goed als verdwenen. Zelfs het grijze haar heeft een bruinige tint gekregen...

Natuurlijk ervaren we dit alles als een 'verbetering'...

Voor meer voorbeelden, lees [**"De MyHeritage Photo Enhancer"**](#)

Intussen heb ik de meeste fotopagina's bekeken en desgewenst 'behandeld'; de eerste fotopagina: [**Wolter de Ruiter en Gerritdina Melenberg**](#)

Met de knop "*volgende*" kun je de fotopagina's achter elkaar bekijken. Niet alle fotopagina's zijn van toepassing. Ik ben benieuwd naar je mening!

◆ De Ruyterpanden in Zutphen

In het afgelopen jaar ben ik doorgegaan met mijn project om alle Ruyterpanden in Zutphen in kaart te brengen. Dit zijn er intussen een behoorlijk aantal. Het leek me wel eens goed om te vertellen hoe de procedure verloopt.

Dankzij het Historisch Kadaster van Zutphen is het mogelijk om een overzicht te krijgen van ligging en eigenaren van de percelen. Pas in 1832 is het kadaster zoals we dat tegenwoordig kennen ontstaan. Vóór die tijd verloopt het onderzoek naar de eigenaren van land of perceel een stuk problematischer. In Zutphen verkeren we in de gelukkige omstandigheid dat archivaris Rob Wartena in de jaren 60 van de vorige eeuw begonnen is met het op fiches zetten van transportakten en hypotheekakten, die hij aantrof in de archiefbronnen van het Regionaal Archief Zutphen. Zo ontstond als het ware een historisch kadaster. De grootste klus was natuurlijk om een en ander te koppelen aan de nog altijd bestaande kadastrale nummers.

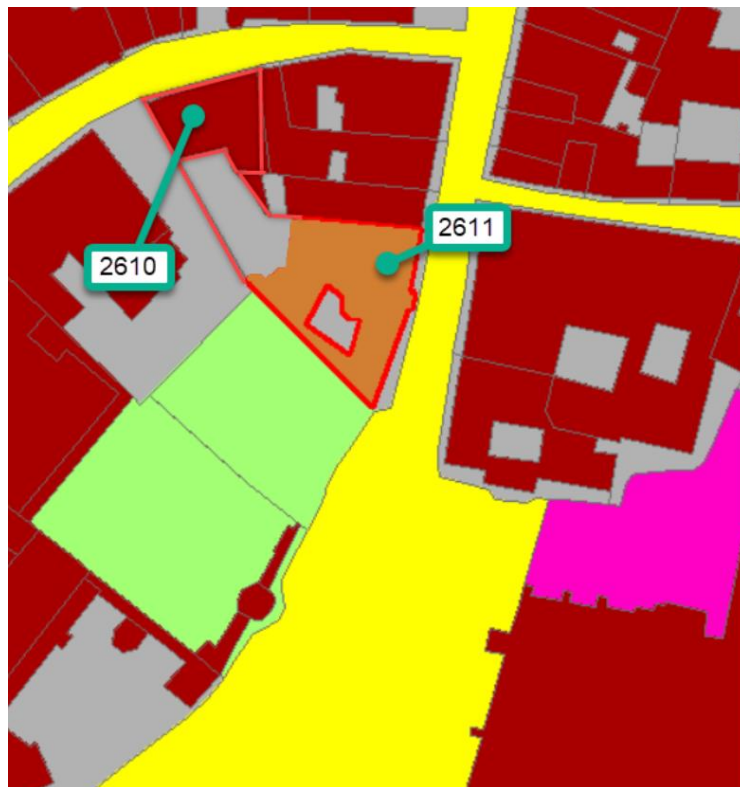
Tegenwoordig zijn de fiches samengebracht in grote .pdf bestanden, waar een fiche er bijvoorbeeld zo uit ziet :

Verpondingsnummer	877
Verpondingsnummer*	877ABC
Kadastraal nummer	2610, 2611
Straatnaam	Hofstraat, tegenover stadhuis (Kuiperstraat)
Datering akte	07-01-1680
Object	huis, met stal in Kuiperstraat uitgaande
Huisnaam	
Verkoper	Stephana van der Hell tot Vieracker, weduwe Johan Ruyter tot Vieracker, burgemeester van Zutphen
Koper	Gijsbert opten Noort, raadvriend
Hypotheeknemer	
Hypotheekgever	
Belending 1	de heer van de Engelenborch
Belending 2	oud-secretaris Jod. Cremer
Belending achter	
Belasting	8 gl / 8 st / 6st. thyns / f 6500
Bron	
Opmerkingen	

Behalve informatie over het pand, de kopers en verkopers, leren we hier ook dat Johan Ruyter blijkbaar voor 1680 is overleden (maar dat wisten we al; hij overleed in Den Haag op 4 januari 1678). Zijn weduwe verkoopt het huis met stal kennelijk voor 6500 gulden, een heel bedrag.

Om welk huis met stal gaat het hier?

Op de [kadasterkaart van 1832](#) zoeken we de nummers 2610 en 2611 op:

Dit is een bekend stukje Zutphen, met onderaan in het geel het Gravenhof, en in het paarse gebied de Walburgiskerk. Behalve het nieuwe stadhuis, dat grotendeels om 2611 is heengebouwd, is hier weinig veranderd.

Nu we de precieze locatie weten, kunnen we op Google maps de huidige situatie bekijken:

Bij verder onderzoek blijkt dit niet zó maar een huis te zijn, dit is de **Nieuwe Hof van Bronckhorst**.

Het hele verhaal kun je hieronder lezen.

◆ Lange Hofstraat 1 en 3

In 1656 kocht Johan dit huis met achtergelegen stal (aan de Kuiperstraat). Het was een pand met veel allure, gelegen recht tegenover het stadhuis.

Het was ook praktisch nieuw, in de periode 1628 - 1631 gebouwd als de Nieuwe

Hof van Bronckhorst. De heren van Bronckhorst - sedert eeuwen het voornaamste lid van de Staten van het kwartier Zutphen - hadden al sinds de dertiende eeuw een Hof met entree aan de Kuiperstraat, dat vooral tijdens de wintermaanden door hen bewoond werd. Dit stadskasteeltje raakte in de loop der eeuwen steeds meer vervallen en er werd besloten een nieuwe Hof te bouwen in het naastgelegen perceel, maar nu met de entree aan de Lange Hofstraat, recht tegenover het stadhuis.

Het huis met stal moet een vermogen hebben gekost, maar dat was blijkbaar geen probleem voor Johan, die opvallend genoeg pas 25 jaar oud was, en nog niet getrouwd met Susanne van Rhemen (in 1657) en nog geen lid van de schepenaad (in 1660).

Wanneer Johan precies burgemeester van de stad is geworden, heb ik nog niet kunnen achterhalen. In ieder geval vóór 1672, want tijdens de Franse inval van ons land was hij nog steeds burgemeester.

Vóór de gemeentewet van 1851 was de burgemeester een van de schepenen, belast met het toezicht op verkeer, waterstaat en de verkoop van levensmiddelen, en in een later stadium de ontvangst van gasten. Dit was de hoogste positie binnen het stadsbestuur en gold als eindpunt/hogtepunt van een bestuurlijke carrière.

Vanaf Johans benoeming tot gecommiteerde bij de Staten Generaal voor het gewest Gelre hebben Johan en Susanne waarschijnlijk voor een groot deel in Den Haag gewoond, al bleef Johan wel degelijk ook nog burgemeester van Zutphen.

Nadat Johan in 1678 in Den Haag overlijdt, verkoopt Johans tweede vrouw Stephana van der Hell het huis in 1680.

Tegenwoordig ziet 2611 er zo uit:

Het huis bestaat eigenlijk uit twee panden, die ietwat verschoven tegen elkaar aan gebouwd zijn. Wat wou Johan op 25-jarige leeftijd met zo'n enorm huis?

Opvallend: het huis was voorzien van een traptoren (op bovenstaande foto nog nét zichtbaar met vernieuwde glazen koepel), die tegenwoordig opgenomen is in het nieuwe stadhuis:

Met het overlijden van Johan Ruyter tot Vieracker kwam er een eind aan de Zutphense Ruytertak. Het is frappant, dat juist zijn huis vrijwel ongeschonden tot de dag van vandaag is overgebleven.

